

Pensioenopbouw

Voor het **LEI** onderzoeken Van der Meulen *et al.* de pensioenopbouw van ondernemers in de landbouwsector. Uit een enquête blijkt dat ongeveer twintig procent van de ondernemers verwacht buiten de AOW geen aanvullend pensioen te hebben opgebouwd. Voor ondernemers die wel een pensioen opbouwen is de waarde stijging van het bedrijf de belangrijkste pensioenvoorziening. Redenen voor een beperkte aanvullende pensioenopbouw zijn de gemiddeld lage inkomens bij agrarische ondernemers en de noodzaak bij bedrijfsoverdracht aan de volgende generatie eigen vermogen in het bedrijf te laten zitten.

Meulen, H. van der, E. Oosterkamp, H. van der Veen, M. van Asseldonk en G. Venema (2009) *Hoe landbouwers voorzien in hun sociale zekerheid*. LEI rapport nr 2009-025. Den Haag: LEI.

Zuigelingensterfte

Voor **CentER** analyseren Saha en Van Soest de zuigelingensterfte in Bangladesh tussen 1982 en 2005. De auteurs gebruiken data uit een gebied met extensieve gezondheidszorg voor moeder en kind en een controlegebied met alleen basiszorgvoorzieningen. Saha en van Soest constateren in het controlegebied dat zuigelingensterfte onder eerder gestorven broers of zussen van invloed is op de overlevingskansen van een volgend kind, terwijl er in het gebied met extensieve zorg geen relatie is. De auteurs verklaren dit verschil door leereffecten van ouders door de uitgebreidere medische hulp.

Saha, U. en A. van Soest (2009) *Infant mortality in rural Bangladesh: state dependence vs. unobserved heterogeneity*. CentER discussiedocument nr 2009-26. Tilburg: CentER.

Cycli

De Groot en Franses voeren voor de **Nyenrode Research and Innovation Institute** een meta-analyse uit naar economische cycli. De auteurs gebruiken 74 gedocumenteerde cycli van economische variabelen, zoals werkgelegenheid en inflatie, en troffen een set van universele cycli aan. De korte termijn cyclus, die negen jaar duurt, wordt volgens de auteurs vooral beïnvloed door bedrijfsgerelateerde activiteiten zoals voorraadveranderingen. De middentermijn cycli, van 22 en 33 jaar, worden verklaard door sociale en arbeidsmarkt gerelateerde veranderingen, zoals geboortegolven. Industriële veranderingen beïnvloeden de lange termijn cycli, van 52-54 en 87 jaar. De hele lange termijn cyclus, van 148 jaar, wordt beïnvloed door politieke factoren, zoals oorlogen.

Groot, B. de en P.H. Franses (2009) *Universal cycle periods*. NRI onderzoeksdocument nr 09-06. Breukelen: NRI.

Exclusief

Voor het **Tilburg Law and Economic Centre** stellen Argenton en Willems dat in de literatuur wordt gesteld dat exclusieve contracten tussen leverancier en afnemer zowel negatieve als positieve welvaartseffecten kunnen hebben. Aan de ene kant creëren zij monopoliekracht, terwijl zij aan de andere kant risico's op prijsvolatiliteit kunnen spreiden tussen klant en leverancier. Met behulp van een model laten de auteurs echter zien dat exclusieve contracten niet alleen potentiële toetreders weerhouden van de markt, maar dat zij ook verzekeraars waren, die anders de prijsrisico's hadden willen verzekeren. Hiermee vervalt volgens hen het verzekeringsargument voor exclusieve contracten en zijn de welvaartseffecten sowieso negatief.

Argenton, C. en B. Willems (2009) *Exclusivity as inefficient insurance*. TiLEC werkdokument nr 2009-015. Tilburg: TiLEC.

Olie

Voor het **National Bureau of Economic Research** onderzoeken Dvir en Rogoff prijsontwikkelingen op oliemarkten over drie verschillende perioden. De eerste periode van 1861 tot 1878 wordt gekenmerkt door hoge prijzen en een sterke fluctuatie in de olieprijs, waarna deze prijzen in de periode tot 1972 redelijk laag en stabiel bleven. Pas vanaf 1972 nemen het niveau van de olieprijs en de fluctuaties in de prijs weer sterk toe. Volgens de auteurs kan de overeenkomst van de perioden 1861-1878 en 1972-2008 worden verklaard door de sterke industrialisatie in die tijd. Ook aan de aanbodkant tonen de perioden gelijkenissen omdat beide worden gekenmerkt door monopolies: tot 1878 van de spoorwegen en vanaf 1972 de OPEC op het aanbod van olie.

Dvir, E. en K. Rogoff (2009) *Three epochs of oil*. NBER werkdokument nr 14927. Washington D.C.: NBER.

Corporate venture

Nieuwe bedrijven kunnen zowel worden gefinancierd door externe financiers, als door andere bedrijven. Arping en Falconieri van het **Tinbergen Instituut** stellen dat financiering door een ander bedrijf voordelen kan hebben voor de investeerder, zoals bijvoorbeeld het goedkoop inkopen van goederen van het gefinancierde bedrijf. Tegelijkertijd stellen de auteurs dat deze strategische voordelen ervoor kunnen zorgen dat de financierende bedrijven de nieuwe bedrijven onvoldoende afstraffen als zij ondermaats presteren. De auteurs stellen dat wanneer de strategische voordelen klein zijn en het financierende bedrijf dus streng kan zijn, bedrijfsfinanciering voor de hand ligt, terwijl bankfinanciering vanaf een bepaalde grootte van strategische voordelen beter is, vanwege de negatieve effecten van moreel gevaar. Wanneer de strategische voordelen al te groot zijn, wordt bedrijfsfinanciering weer efficiënter.

Arping, S. en S. Falconieri (2009) *Strategic versus financial investment: the role of strategic objectives in financial contracting*. Tinbergen discussieartikel nr 2009-036. Amsterdam: Tinbergen Instituut.

SINDS 1916

Mobiliteit

Fouarge en Baaijens vergelijken voor het **Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt** de arbeidsmobiliteit van Nederlandse werknemers voor en na de invoering van de Wet aanpassing arbeidsduur in 2000. Deze wet maakt het werknemers mogelijk om binnen hun huidige baan het aantal arbeidsuren aan te passen. Eerdere onderzoeken laten zien dat als werknemers geen invloed hebben op het aantal gewerkte uren, ze vaker van baan wisselen of de arbeidsmarkt verlaten. De auteurs constateren dat werknemers na de introductie van de wet nog even vaak van baan wisselen of de arbeidsmarkt verlaten als ervoor en dat werknemers niet vaker gebruik maken van de mogelijkheid om de gewerkte uren aan te passen zonder van baan te wisselen.

Fouarge, D. en C. Baaijens (2009) *Job mobility and hours of work: the effect of Dutch legislation*. ROA onderzoeksmemorandum nr 2009/4. Maastricht: ROA.

Autonomie

Abbink en Brandts analyseren voor het **Center for Research in Experimental Economics and Political Decision-Making** waarom regio's van een land soms strijden om autonomie terwijl andere regio's de autoriteit van een centrale overheid wel aannemen. Hiervoor gebruiken zij een experiment, waar binnen een grote groep deelnemers kleinere groepen deelnemers het bestuur van het land en de provincie die voor onafhankelijkheid strijdt voorstellen. In het experiment ontstaat vaak een conflict, wat volgens de auteurs komt doordat de deelnemers in de dominante regio niet in staat zijn voldoende middelen aan de andere regio over te dragen. Volgens de auteurs was het aantal conflicten minder geweest als de partijen niet uit groepen individuen hadden bestaan, maar hadden kunnen onderhandelen als een enkel persoon.

Abbink, K. en J. Brandts (2009) *Political autonomy and independence: theory and experimental evidence*. CREED werkdokument. Amsterdam: CREED.

Innovatie

Immordino *et al.* vragen zich voor het **Centre for Economic Policy Research** af wat de optimale overheidsstrategie is als innovatie niet alleen tot positieve, maar ook tot negatieve externaliteiten kan leiden. De auteurs stellen dat de overheid drie strategieën heeft: alles toestaan, ex ante het onderzoek beoordelen, of ex post een belasting heffen op de schadelijke effecten van de innovatie. De auteurs stellen dat naarmate de verwachte schadelijke effecten van innovatie groter worden, er eerst van een regime van alles toestaan naar een ex post evaluatie moet worden gegaan, en dat ex ante beoordelingen pas wenselijk zijn als de verwachte schade van de innovatie erg groot is. De auteurs stellen hierbij wel dat het ex post heffen van belasting een groter remmend effect op innovatie heeft dan de andere strategieën.

Immordino, G., M. Paganò en M. Polo (2009) *Incentives to innovate and social harm*. CEPR discussieartikel nr 7280. Londen: CEPR.

Monetair beleid

Voor **De Nederlandsche Bank** analyseert Darvas het monetaire transmissiemechanisme van de nieuwe Europese Unie lidstaten Polen, Tsjechië en Hongarije. Hij stelt dat in de eurolanden de neerwaartse schok op de productie door een monetaire beleidswijziging van een procent is gedaald van 1,1 procent in 1996 naar -0,7 procent in 2008, terwijl bij de nieuwe EU lidstaten geen eenduidige daling is. In het tweede kwartaal van 2008 bleek dat de mate waarin een monetaire beleidschok leidt tot veranderingen in de reële wisselkoers ten opzichte van de euro het sterkst was in Polen. De auteur stelt dat een meer open economie, een minder geloofwaardige centrale bank en een hoger percentage buitenlandse schulden lagere effectiviteit van monetair beleid veroorzaakt.

Darvas, Z. (2009) *Monetary transmission in the three central European economies: evidence from time-varying coefficient vector*. DNB werkdokument nr 208. Amsterdam: DNB.

Consumentenbescherming

Voor het **Amsterdam Centre for Law and Economics** bestudeert Cseres de wisselwerking tussen mededingingsbeleid en consumentenbescherming. Hoge overstapkosten, zoals bij langlopende contracten, zorgen niet alleen voor mogelijk misbruik van de consument, maar kunnen ook de marktmacht van producenten vergroten. De auteur stelt dat de beste vorm van beleid afhankelijk is van het soort overstapkosten. Wanneer de overstapkosten te maken hebben met een informatiekort bij de klant, is het een zaak voor de consumentenbescherming, terwijl overstapkosten in de vorm van fysieke handelingen eerder vragen om meer concurrentie, wat de mededingingsautoriteit garandeert.

Cseres, K. (2009) *Competition and consumer policies: starting points for better convergence*. ACLE werkdokument nr 2009-06. Amsterdam: ACLE.

Agglomeratievoordelen

Voor het **Centraal Planbureau** onderzoeken Gorter en Kok de voordelen van clustering van bedrijven in een bepaalde regio voor deze bedrijven. Hiervoor gebruiken zij regionale Nederlandse data van arbeidsproductiviteit en een aantal agglomeratie-indices. De auteurs onderscheiden drie soorten voordelen van agglomeratie: kennisspillovers tussen bedrijven binnen een sector, kennisspillovers tussen sectoren en het aantrekken van hoogopgeleide en creatieve werknemers. Gorter en Kok constateren dat agglomeratie alleen via kennisverspreiding binnen een sector leidt tot een significante hogere arbeidsproductiviteit.

Gorter, J. en S. Kok (2009) *Agglomeration economies in the Netherlands*. CPB discussiedocument nr 124. Den Haag: CPB.